

Information til mænd, der overvejer en PSA test

Hvad ved vi om prostatakraft?

Prostatakraft er blevet den hyppigste form for kræft hos mænd – også hyppigere end lungekræft i mange lande. Sygdommen er sjælden hos mænd under 50 år, og gennemsnitsalderen for mænd, der får stillet diagnosen, er 75 år.

En af årsagerne til, at der bliver diagnosticeret flere mænd med prostatakraft er forbedrede diagnostiske undersøgelser og analysemetoder til at stille diagnosen på et tidligt tidspunkt i forløbet. Desuden er længere levetid også en medvirkende faktor, da risikoen for at få prostatakraft stiger med alderen.

Prostatakirtlen ligger under blæren. Prostatakraft plejer at vokse langsomt, og det kan tage år, før der opstår symptomer. Langsomt voksende prostatakraft er almindeligt, og giver ikke nødvendigvis symptomer eller afkorting af levetiden.

Hvad kan du gøre?

Som supplement til en digital rektal undersøgelse (DRE), vil din læge/urolog måske anbefale en PSA test.

Hvad er en PSA test?

Ved PSA testen måles koncentrationen af prostata-specifikt antigen i blodet ved en blodprøve. Prostata-specifikt antigen er et protein, som kun bliver produceret af cellerne i prostatakirtlen.

Et forhøjet PSA niveau kan være en tidlig indikation for prostatakraft. Dog kan andre faktorer også give forhøjet PSA niveau – f.eks. godartede celleforandringer i prostata, forstørrelse af prostatakirtlen eller betændelse i prostata (prostatitis). Omkring 2 ud af 3 mænd med forhøjet PSA niveau har ikke prostatakraft.

Yderligere undersøgelser som f.eks. prostata volumen, transrektal ultralydsundersøgelse samt måling af mere specifikke former for PSA (frit PSA, kompleks PSA) eller PSA stigningshastighed over tid kan være nyttige som supplement.

For og imod PSA test

Fordele ved PSA test

- Testen er den mest følsomme metode ved mistanke om prostatakraft.
- Testen kan berolige, hvis testresultatet ligger inden for normalområdet.
- Testen kan give tidlig opdagelse af prostatakraft – inden der opstår symptomer – og kan dermed føre til succesfuld og helbredende behandling.
- Hvis behandlingen er succesfuld, kan konsekvenserne af mere fremskreden kræft undgås.

Ulemper ved PSA test

- Testen vil måske ikke afsløre prostatakraft og vil dermed give falsk tryghed.
- Testen kan give unødigt uro og forårsage flere undersøgelser i tilfælde, hvor der ikke er kræft.
- Testen vil måske afsløre langsomt voksende kræft, som aldrig vil give symptomer eller afkorte livet.
- Alle kræftbehandlinger har betydelige bivirkninger, og der er ingen garanti for, at behandling vil være effektiv.

Vi anbefaler ikke brugen af ”ind over disken” hurtigmetoder til PSA bestemmelse. De har den ulempe, at de ikke måler det præcise PSA niveau og alt for ofte giver ukorrekte resultater. Dette gælder især inden for de PSA niveauer, som kan vise tidlige tegn på prostatakraft – f.eks. bliver let forhøjede PSA niveauer ikke opdaget ved hurtigmetoder, og forhøjet PSA bestemt ved hurtigmetode kan måske ikke bekræftes ved almindelige PSA målemetoder. Desuden er det ikke muligt at vurdere forløbet af PSA niveauet over tid f.eks. for at afsløre stigning eller fald i PSA koncentrationen.

Hvad sker der efter PSA testen?

Der er tre muligheder efter en PSA test:

1) PSA niveauet er ikke forhøjet	– Prostatakræft er usandsynlig. Ingen videre undersøgelser.
2) PSA niveauet er let forhøjet	– Sandsynligvis er der ikke tale om prostatakræft, men yderligere undersøgelser vil måske være nødvendige.
3) Tydeligt forhøjet PSA niveau	– Din læge vil henvise dig til en specialist (urolog), som kan undersøge, om prostatakræft er årsagen til det forhøjede PSA niveau.

Du og din læge afgør sammen om en PSA test vil være det rigtige for dig.

Selv om PSA bestemmelse alene ikke kan give tilstrækkelig information til at skelne mellem godartede prostata tilstande og prostatakræft, vil din læge på baggrund af resultaterne af en PSA test vurdere, om du skal have lavet prostatabiopsi. Ud fra en PSA test alene kan man ikke stille diagnosen prostatakræft. For at bekræfte diagnosen prostatakræft er det nødvendigt også at få taget en biopsi af prostata.